

Inkopen in Afrika

Fredo Schotanus

De inkoper in Afrika heeft zijn zaken goed voor elkaar. Zo is zijn maatschappelijke status hoog vergeleken bij die van de inkoper in Nederland, die doorgaans als niet meer dan een administratieve medewerker wordt beschouwd. Een bijkomend en niet bepaald onbelangrijk voordeel voor de inkoper in Afrika is dat deze bij de meeste aanbestedingen een vriendelijk bedoeld percentage krijgt van de leverancier voor alle gedane moeite. Aan de andere kant, zijn salaris en secundaire arbeidsvoorwaarden zijn weer een stuk minder dan hier in Nederland.

Hoe dan ook is de inkoopfunctie een populaire in grote delen van Afrika. Dit is mede terug te zien in het opleidingsaanbod van de lokale universiteiten. Als inkoopmanagement in Nederland vaak slechts een keuzevak is wat doorgaat onder de naam 'inkopmanagement', bieden enkele Afrikaanse universiteiten hele Bachelors en zelfs Masters aan in inkoop (en logistiek). Niet alleen kopieën van het inkoopboek van Van Weele behoren er tot het onderwijsmateriaal, maar ook kopieën van de inkoopboeken van Burt, Leenders, Lysons, Monczka, et cetera.

Hoe komt het nu dat de inkoopfunctie in Afrika belangrijker lijkt dan in Nederland? De belangrijkste verklaring is mijns inziens: in Afrika wordt vrijwel *alles* wat maar enigszins complex is elders in de wereld ingekocht. Natuurlijk kun je niet heel Afrika over 1 kam scheren, maar geavanceerde productiebedrijven komen er nauwelijks voor en vrijwel alle grotere organisaties zijn onderhouds- of handelsbedrijven. Inkopen is er dus belangrijker dan produceren. Niet voor niets bedraagt de Afrikaanse export minder dan 2 procent van het wereldtotaal. En de goederen die wel geëxporteerd worden zijn veelal onbewerkte goederen. Dus katoen in plaats van kleding, koffiebonen in plaats van Senseo pads.

Kan de inkoper in Nederland iets aan deze situatie veranderen? (Rigoureuze) wijzigingen doorvoeren in het overheidsbeleid van Afrikaanse landen zou wel eens te hoog gegrepen kunnen zijn. Het oplossen van stabiliteitsproblemen, corruptie en cultuurverschillen zou voor buitenstaanders wel eens te complex kunnen zijn. De schuld geven aan het koloniale verleden helpt ook niet heel veel.

Wel zouden we simpelweg meer complexe goederen en diensten kunnen inkopen in Afrika. Maar gezien er nu nog weinig in te kopen valt, zullen er daar wel organisaties voor opgezet moeten worden. Het opzetten en uitbesteden naar India van bijvoorbeeld call-center diensten heeft voor dat land goed uitgepakt en voor investeerders schijnt dit gegarandeerd een rendement van 2 procent per dag op te leveren! Waarom zou dit niet mogelijk zijn voor Afrikaanse landen waar de voertaal Engels of Frans is en waar ook geschoolde maar werkeloze arbeidskrachten aanwezig zijn? Wellicht dat wij in de nabije toekomst dan niet alleen in bijvoorbeeld Aziatische, maar ook in Afrikaanse auto's rondrijden. Wellicht dat in de nabije toekomst de inkoper in Afrika dan wat minder belangrijk wordt.